

Om "Sorvadgård" og husmandsbrugene.

1922 da den første udstykning til statshusmandsbrug blev foretaget fra Sorvad gård eller som den vist hed "Sorvad Hovedgård" ejedes den af kreditforeningsdirektør Knud Just Rønde. Der blev udstykket 17 husmandsbrug på 6 – 7 ha.

Den næste udstykning skete i 1930, da der blev udstykket 14 brug på 7 – 8 ha. Denne udstykning var også fra Sorvad Hovedgård, der på det tidspunkt ejedes af repræsentant for Hypotekforeningen Henrik Andreasen, der efter udstykningen solgte hovedparcellen til godsejer Svendsen, som derefter tilkøbte 100 tdr. land fra Løvenholm af godsejer Uttenthal.

De små jordtilliggende var alt for lidt til at en familie kunne leve her og derfor købte et interessentselskab repræsenteret ved Alexander Madsen, Gustav Johnsen og Jens Poulin Christensen samt bogtrykker A. L. Pedersen, Allingåbro ca. 100 tdr. land til fordeling mellem de nu 31 statshusmandsbrug.

Desuden, fortæller Alexander Madsen, blev jorderne fordelt så der blev opnået en bedre beliggenhed for husmændene, der nu havde mellem 9 og 12 ha. hver.

Størrelsen skulle nu kunne brødføde en familie. Hovedparcellen blev solgt til bogtr. A. L. Pedersen, der senere solgte til forpagter Lauritsen, Bøjstrup, der efter et år solgte til ingeniør Fisker.

Denne restaurerede stuehuset, så det blev et helt præsentabelt hus men lidt mindre end det gamle, næsten herregårdsagtige lange hus.

Efter et par år blev gården solgt til en Karlson fra Uggelhuse, som efter et par år solgte den til Svend Vand, som har den i dag 1980;

Han driver den på en god og forsvarlig måde fortæller Alex. Madsen. Han har ligesom Laursen en stor besætning.

Ved et besøg hos Alexander Madsen fortæller han:

- Vi, der ved den sidste udstykning og da sikkert da også den første, der kom her til Sorvad i 1922, var indstillet på at leve af landbruget og det som husmandsbruget kunne give os.

Desværre lærte krisen i trediverne os noget andet. Smørprisen var på 120 ører pr. kilogram og, en slagtegris kostede 33 kroner og en pattegris 5 kroner.

Vi kom her i det håb at her kunne vi skabe os et hjem og et udkomme og at den størrelse på landbrug var den rigtige for landboudommen at vokse op i. Det sidste kom til at holde stik for de unge her fra Sorvad er i dag spredt ud over hele landet som gode samfundsborgere.

Nogle er fortsat i det hjem de voksede op i men den størrelse på landbrug er desværre kommet i stærk modvind i de senere år.

Der kræves større enheder, moderne mekanisering og centralisering, der kan gøre det muligt for en mand at overkomme det hele selv.

Gårdmandsbrugene er blevet en-mandsbrug og herregårdene er nu to-mandsbrug.

Det hævdes, at de små brug ikke kan ernære en familie. Derfor har den form for landbrug ikke mange tilhængere i dag.

Jeg kan nu ikke se og forstå, at det skal være så slemt, at man på de små brug skal supplere indtægten med at arbejde uden for bedriften, ved at arbejde for fremmede, som vi altid har måttet gøre i vanskelige tider.

Vi ser da også hvordan man på større brug supplerer indtægten ved udearbejde, men det må da være lettere for husmanden at kunne klare sit eget derhjemme end manden på det større brug med dobbelt så meget jord at komme over.

31 marts 1980:

Den 3. april 1980 – skærtorsdag – er det 50 år siden fjorten unge landmænd kunne flytte ind i de nye statshusmandsbrug på Sorvad.

Alexander Madsen kan huske de fleste af de nye unge statshusmænd, som der i dag 1980, kun er 3 tilbage af.

Det er ham selv, der stadig bor på sin ejendom, selvom jorden er bortforpagtet til en svigersøn.

De øvrige er Robert Ladefoged og Martin Pedersen, der begge driver deres ejendomme, om end med hjælp fra en maskinstation.

Følgende overtog også i 1930 et af de nye brug: Henrik Danielsen, - Johan Pedersen, han var gift med en søster til Rasmus Rasmussen, - Derefter følger Anders Andersen, - Peder Nielsen, - Jens Poulin Christensen, - Viggo Sørensen og en ung mand der hed Pedersen til efternavn.

Den næste ejendom har Kaj Pedersen nu, men den tidligere ejer kan A. M. ikke huske hvad hed.

Derefter de tre på "Bjerget", - Jens Olsen Jensen, - Andreas Andreasen og den sidste som vistnok hed Charles, men han solgte hurtigt til Marinus Esbensen.

Af de gamle fra 1922 udstykningen er der kun Laurits Jensen tilbage og de øvrige var Aage Christensen, - Niels Mikkelsen, - Rasmus Rasmussen, - Niels Hansen, - Chr. Sindahl, - Marinus Nielsen, - Jens Mogensen, - Chr. Therkildsen, - Harald Sørensen, - Jens Jensen, - Laust Nielsen, - Chr. Jensen, - Chr. Thybo og Laurits Duhn.

